

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์จะแบ่งเป็น 3 ตอน โดยตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของเกษตรกร ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในแปลงปลูก และตอนที่ 3 ข้อมูลด้านต้นทุนและผลตอบแทน โดยมีผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของเกษตรกร

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลสถานภาพทั่วไปของเกษตรกร จำแนกตามอายุ

สภาพทั่วไปของเกษตรกร	ข้าวอินทรีย์		ข้าวใช้สารเคมี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ				
- 31 - 40 ปี	-	-	2	13.3
- 41 - 50 ปี	7	46.7	6	40.0
- 51 ปีขึ้นไป	8	53.3	7	46.7
รวม	15	100.0	15	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่า เกษตรกรที่ผลิตข้าวอินทรีย์ส่วนใหญ่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 53.3 และมีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 46.7 สำหรับเกษตรกรที่ผลิตข้าวใช้สารเคมีส่วนใหญ่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 7 คน คิดเป็น ร้อยละ 46.7 รองลงมาคือ มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 และมีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลสภาพทั่วไปของเกษตรกร จำแนกตามระดับการศึกษา

สภาพทั่วไปของเกษตรกร	ชาวอินทรีย์		ชาวใช้สารเคมี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษาสูงสุด				
- ประถมศึกษา หรือต่ำกว่า	13	86.7	9	60.0
- มัธยมศึกษาตอนต้น	-	-	4	26.7
- มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช.	2	13.3	2	13.3
รวม	15	100.0	15	100.0

จากตารางที่ 4.2 พบว่า เกษตรกรที่ผลิตข้าวอินทรีย์ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา หรือต่ำกว่า จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 86.7 และมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช. จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3 สำหรับเกษตรกรที่ผลิตข้าวใช้สารเคมีส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 60.0 รองลงมาคือ มีมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 26.7 และมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช. จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลสภาพทั่วไปของเกษตรกร จำแนกตามประสบการณ์ในการได้รับการอบรมการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์

สภาพทั่วไปของเกษตรกร	ชาวอินทรีย์		ชาวใช้สารเคมี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์ในการได้รับการอบรมการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์				
- 1 ครั้ง	1	6.7	13	86.6
- 3 ครั้ง	1	6.7	2	13.4
- มากกว่า 3 ครั้งขึ้นไป	13	86.6	-	-
รวม	15	100.0	15	100.0

จากตารางที่ 4.3 พบว่า เกษตรกรที่ผลิตข้าวอินทรีย์ส่วนใหญ่ได้รับการอบรมการปลูกพืช เกษตรอินทรีย์ มากกว่า 3 ครั้งขึ้นไป จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 86.6 และได้รับการอบรมการ ปลูกพืชเกษตรอินทรีย์ 1 ครั้ง และ 3 ครั้ง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 สำหรับเกษตรกรที่ผลิต ข้าวใช้สารเคมีส่วนใหญ่ได้รับการอบรมการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์ 1 ครั้ง จำนวน 13 คน คิดเป็น ร้อยละ 86.6 และได้รับการอบรมการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์ 3 ครั้งจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 13.4

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลสภาพทั่วไปของเกษตรกร จำแนกตามจำนวนสมาชิก ในครอบครัว

สภาพทั่วไปของเกษตรกร	ข้าวอินทรีย์		ข้าวใช้สารเคมี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนสมาชิกในครอบครัว				
- 1 - 3 คน	1	6.7	4	26.7
- 4 - 6 คน	10	66.7	9	60.0
- 7 - 9 คน	4	26.7	2	13.3
รวม	15	100.0	15	100.0

จากตารางที่ 4.4 พบว่า เกษตรกรที่ผลิตข้าวอินทรีย์ส่วนใหญ่มีสมาชิกในครอบครัว จำนวน 4-6 คน จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 รองลงมาคือ มีสมาชิกในครอบครัว จำนวน 7-9 คน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 26.7 และมีสมาชิกในครอบครัว จำนวน 1-3 คน จำนวน 1 คน คิดเป็น ร้อยละ 6.7 สำหรับเกษตรกรที่ผลิตข้าวใช้สารเคมีส่วนใหญ่มีสมาชิกในครอบครัว จำนวน 4-6 คน จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 60.0 รองลงมาคือ มีสมาชิกในครอบครัว จำนวน 1-3 คน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 26.7 และมีสมาชิกในครอบครัว จำนวน 7-9 คน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลสภาพทั่วไปของเกษตรกร จำแนกตามประสบการณ์
ในการทำงาน

สภาพทั่วไปของเกษตรกร	ชาวอินทรี		ชาวไช้สารเคมี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์ในการทำงาน				
- 1 - 10 ปี	1	6.7	2	13.3
- 11 - 20 ปี	-	-	2	13.3
- 21 - 30 ปี	3	20.0	4	26.7
- 31 - 40 ปี	8	53.3	5	33.3
- 41 - 50 ปี	1	6.7	-	-
- 51 ปีขึ้นไป	2	13.3	2	13.3
รวม	15	100.0	15	100.0

จากตารางที่ 4.5 พบว่าเกษตรกรที่ผลิตข้าวอินทรีย์ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน 31-40 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 53.3 รองลงมาคือ มีประสบการณ์ 21-30 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 มีประสบการณ์ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3 และมีประสบการณ์ 1-10 ปี และมีประสบการณ์ 41-50 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 สำหรับเกษตรกรที่ผลิตข้าวไช้สารเคมีส่วนใหญ่มีประสบการณ์ 31-40 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 รองลงมาคือ มีประสบการณ์ 21-30 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 26.7 และมีประสบการณ์ 1-10 ปี มีประสบการณ์ 11-20 ปี และมีประสบการณ์ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลสภาพทั่วไปของเกษตรกร จำแนกตามประสบการณ์
ในการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์

สภาพทั่วไปของเกษตรกร	ข้าวอินทรีย์		ข้าวใช้สารเคมี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์ในการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์				
- 1-3 ปี	5	33.3	15	100.0
- 4-6 ปี	9	60.0	-	-
- 7-9 ปี	1	6.7	-	-
รวม	15	100.0	15	100.0

จากตารางที่ 4.6 พบว่าเกษตรกรที่ผลิตข้าวอินทรีย์ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์ 4-6 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 60.0 รองลงมาคือ มีประสบการณ์ 1-3 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 และมีประสบการณ์ 7-9 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 สำหรับเกษตรกรที่ผลิตข้าวใช้สารเคมีส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์ 1-3 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0

ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลสภาพทั่วไปของเกษตรกร จำแนกตามการเป็นสมาชิก
กลุ่มสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร

สภาพทั่วไปของเกษตรกร	ข้าวอินทรีย์		ข้าวใช้สารเคมี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร				
- ไม่เป็น	-	-	-	-
- เป็น	15	100.0	15	100.0
รวม	15	100.0	15	100.0

จากตารางที่ 4.7 พบว่า เกษตรกรที่ผลิตข้าวอินทรีย์ส่วนใหญ่มีเป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์ และกลุ่มเกษตร จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0 สำหรับเกษตรกรที่ผลิตข้าวใช้สารเคมีส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์ และกลุ่มเกษตร จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0

ตารางที่ 4.8 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลสภาพทั่วไปของเกษตรกร จำแนกตามอาชีพอื่นนอกจากอาชีพหลัก

สภาพทั่วไปของเกษตรกร	ข้าวอินทรีย์		ข้าวใช้สารเคมี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพอื่นนอกจากอาชีพหลัก (ตอบมากกว่า 1 ข้อ)				
- ค้าขาย	2	13.3	2	13.3
- เลี้ยงสัตว์	3	20.0	-	-
- ปลูกผลไม้	1	6.7	-	-
- ทำนา	2	13.3	-	-
- ปลูกผัก	1	6.7	4	26.7
- ไม่ได้ประกอบอาชีพเสริม	8	53.3	9	60.0
รวม	15	100	15	100

จากตารางที่ 4.8 พบว่า เกษตรกรที่ผลิตข้าวอินทรีย์ส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบอาชีพเสริมจากการทำนา จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 53.3 รองลงมาคือ มีอาชีพเลี้ยงสัตว์ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 มีอาชีพค้าขายและมีอาชีพทำนา จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3 และมีอาชีพปลูกผลไม้และปลูกผัก จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 สำหรับเกษตรกรที่ผลิตข้าวใช้สารเคมีส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบอาชีพเสริมจากการทำนา จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 60.0 รองลงมาคือ มีอาชีพปลูกผัก จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 26.7 และมีอาชีพค้าขาย จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3

ตารางที่ 4.9 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลสภาพทั่วไปของเกษตรกร จำแนกตามลักษณะ
การถือครองที่ดินของเกษตรกรที่ทำการผลิตข้าวอินทรีย์และข้าวใช้สารเคมี

สภาพทั่วไปของเกษตรกร	ข้าวอินทรีย์		ข้าวใช้สารเคมี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ลักษณะการถือครองที่ดิน				
- ของตนเอง				
1-20 ไร่	1	6.7	1	6.7
21-40 ไร่	2	13.3	4	26.7
41-60 ไร่	-	-	2	13.3
61-80 ไร่	-	-	1	6.7
- เช่าจากผู้อื่น				
1-20 ไร่	-	-	1	6.7
21-40 ไร่	7	46.7	4	26.7
41-60 ไร่	2	13.3	2	13.3
81 ไร่ขึ้นไป	3	20.0	-	-
รวม	15	100.0	15	100.0

จากตารางที่ 4.9 พบว่า เกษตรกรที่ผลิตข้าวอินทรีย์ส่วนใหญ่เช่าที่ดินจากผู้อื่น 21-40 ไร่ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 46.7 รองลงมาคือ เช่าที่ดินจากผู้อื่น 81 ไร่ขึ้นไป จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 และเช่าที่ดินจากผู้อื่น 41-60 ไร่ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3 และมีที่ดินของตนเอง 21-40 ไร่ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3 และมีที่ดินของตนเอง 1-20 ไร่ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 สำหรับเกษตรกรที่ผลิตข้าวใช้สารเคมีส่วนใหญ่มีที่ดินของตนเอง 21-40 ไร่ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 26.7 รองลงมาคือ มีที่ดินของตนเอง 41-60 ไร่ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3 และมีที่ดินของตนเอง 1-20 ไร่ และ 61-80 ไร่ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 และเช่าที่ดินจากผู้อื่น 21-40 ไร่ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 26.7 รองลงมาคือเช่าที่ดินจากผู้อื่น 41-60 ไร่ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3 และเช่าที่ดินจากผู้อื่น 1-20 ไร่ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7

ตารางที่ 4.10 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลสภาพทั่วไปของเกษตรกร จำแนกตามจำนวนพื้นที่ปลูกพืชอินทรีย์

สภาพทั่วไปของเกษตรกร	ข้าวอินทรีย์		ข้าวใช้สารเคมี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนพื้นที่ปลูกพืชอินทรีย์ทั้งหมด				
- 1-5 ไร่	1	6.7	15	100.0
- 16-20 ไร่	5	33.3	-	-
- 21 ไร่ขึ้นไป	9	60.0	-	-
รวม	15	100.0	15	100.0

จากตารางที่ 4.10 พบว่า เกษตรกรที่ผลิตข้าวอินทรีย์ส่วนใหญ่มีพื้นที่ปลูกพืชอินทรีย์ 21 ไร่ขึ้นไป จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 60.0 รองลงมาคือ มีพื้นที่ 16-20 ไร่ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 และมีพื้นที่ 1-5 ไร่ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 สำหรับเกษตรกรที่ผลิตข้าวใช้สารเคมีส่วนใหญ่มีพื้นที่ 1-5 ไร่ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0

ตารางที่ 4.11 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลสภาพทั่วไปของเกษตรกร จำแนกตามทัศนคติของเกษตรกรผู้ปลูกพืชอินทรีย์

สภาพทั่วไปของเกษตรกร	ข้าวอินทรีย์		ข้าวใช้สารเคมี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ทัศนคติของเกษตรกรผู้ปลูกพืชอินทรีย์				
- ปลูกพืชอินทรีย์	13	86.7	-	-
- ไม่ได้ปลูกพืชอินทรีย์	2	13.3	15	100.0
รวม	15	100.0	15	100.0

จากตารางที่ 4.11 พบว่า เกษตรกรที่ผลิตข้าวอินทรีย์ส่วนใหญ่มีทัศนคติปลูกพืชอินทรีย์จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 86.7 และมีทัศนคติไม่ได้ปลูกพืชอินทรีย์จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3 สำหรับเกษตรกรที่ผลิตข้าวใช้สารเคมีส่วนใหญ่มีทัศนคติไม่ได้ปลูกพืชอินทรีย์จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0

ตารางที่ 4.12 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลสภาพทั่วไปของเกษตรกร จำแนกตามฤดูกาลผลิตปีต่อไป

สภาพทั่วไปของเกษตรกร	ข้าวอินทรีย์		ข้าวใช้สารเคมี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ในฤดูกาลผลิตปีต่อไปจะผลิตพืชแบบอินทรีย์หรือไม่				
- ผลิต (แบบอินทรีย์)	12	80.0	-	-
- ผลิต (แบบใช้สารเคมี)	3	20.0	15	100.0
รวม	15	100.0	15	100.0

จากตารางที่ 4.12 พบว่า เกษตรกรที่ผลิตข้าวอินทรีย์ส่วนใหญ่ผลิต แบบอินทรีย์ในฤดูกาลผลิตปีต่อไป จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 80.0 และผลิตแบบใช้สารเคมีในฤดูกาลผลิตปีต่อไปจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 สำหรับเกษตรกรที่ผลิตข้าวใช้สารเคมีส่วนใหญ่ผลิตแบบใช้สารเคมีในฤดูกาลผลิตปีต่อไป จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0

ตารางที่ 4.13 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลสภาพทั่วไปของเกษตรกร จำแนกตามการเจ็บป่วยจากการแพ้สารเคมี

สภาพทั่วไปของเกษตรกร	ข้าวอินทรีย์		ข้าวใช้สารเคมี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ในรอบ 1 ปี ที่ผ่านมาสมาชิกในครอบครัวเจ็บป่วยจากการแพ้สารเคมีหรือไม่				
- ไม่เคย	14	93.3	15	100.0
- เคย	1	6.7	-	-
รวม	15	100.0	15	100.0

จากตารางที่ 4.13 พบว่า เกษตรกรที่ผลิตข้าวอินทรีย์ส่วนใหญ่ในรอบ 1 ปี ที่ผ่านมามีสมาชิกในครอบครัวไม่เคยเจ็บป่วยจากการแพ้สารเคมี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 93.3 และเจ็บป่วยจากการแพ้สารเคมี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 สำหรับเกษตรกรที่ผลิตข้าวใช้สารเคมีส่วนใหญ่ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมามีสมาชิกในครอบครัวไม่เคยเจ็บป่วยจากการแพ้สารเคมีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0

ตารางที่ 4.14 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลสภาพทั่วไปของเกษตรกร จำแนกตามผลผลิตเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา

สภาพทั่วไปของเกษตรกร	ข้าวอินทรีย์		ข้าวใช้สารเคมี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ผลผลิตเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา				
- ลดลง	4	26.7	-	-
- เพิ่มขึ้น	3	20.0	2	13.3
- เท่าเดิม	8	53.3	13	86.7
รวม	15	100.0	15	100.0

จากตารางที่ 4.14 พบว่า เกษตรกรที่ผลิตข้าวอินทรีย์ส่วนใหญ่มีผลผลิตเท่าเดิม จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 53.3 รองลงมาคือ มีผลผลิตลดลง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 26.7 และมีผลผลิตเพิ่มขึ้น จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 สำหรับเกษตรกรที่ผลิตข้าวใช้สารเคมีส่วนใหญ่มีผลผลิตเท่าเดิม จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 86.7 และมีผลผลิตเพิ่มขึ้น จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3

ตารางที่ 4.15 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลด้านราคาผลผลิตที่เกษตรกรได้รับจากการขาย
ข้าวอินทรีย์และข้าวใช้สารเคมี

ราคาขาย (บาท/กก.)	ข้าวอินทรีย์		ข้าวใช้สารเคมี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
10	1	6.67	0	0
10.38	1	6.67	0	0
10.5	0	0	3	20
11	12	80	12	80
12	1	6.66	0	0
รวม	15	100	15	100

จากตารางที่ 15 ราคาผลผลิตที่เกษตรกรผู้ผลิตข้าวอินทรีย์และผู้ผลิตข้าวใช้สารเคมีได้รับจากการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้ผลิตข้าวอินทรีย์ส่วนใหญ่ขายข้าวเปลือกได้ในราคา กิโลกรัมละ 11.00 บาท จำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 80 รองลงมาคือขายได้ราคา กิโลกรัมละ 10.38 บาท จำนวน 1 ราย ราคา กิโลกรัมละ 10.38 บาท จำนวน 1 ราย แลราคา กิโลกรัมละ 12 บาท จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.67 รวมคิดเป็นร้อยละ 20 สำหรับผู้ผลิตข้าวใช้สารเคมี พบว่า ส่วนใหญ่ขายข้าวเปลือกได้ในราคา กิโลกรัมละ 11 บาท จำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 80 รองลงมาคือขายได้ราคา กิโลกรัมละ 10.50 บาท จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 20 จะเห็นได้ว่าเกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม ขายข้าวได้ราคาเดียวกัน คือ 11.00 บาท และมีเกษตรกรที่ผลิตข้าวอินทรีย์จำนวน 1 รายที่ขายข้าวได้ในราคา กิโลกรัมละ 12.00 บาท ในขณะที่เกษตรกรผู้ผลิตข้าวใช้สารเคมีไม่มีผู้ขายข้าวได้ในราคา กิโลกรัมละ 12.00 บาท

ตารางที่ 4.16 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลสภาพทั่วไปของเกษตรกร จำแนกตามสถานที่จำหน่าย
ผลผลิต

สภาพทั่วไปของเกษตรกร	ข้าวอินทรีย์		ข้าวใช้สารเคมี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สถานที่จำหน่ายผลผลิต				
- จำหน่ายที่ตลาด	6	40.0	-	-
- จำหน่ายให้คนกลางในท้องถิ่น	4	26.7	11	73.3
- จำหน่ายที่สหกรณ์	5	33.3	4	26.7
รวม	15	100.0	15	100.0

จากตารางที่ 4.16 พบว่า เกษตรกรที่ผลิตข้าวอินทรีย์ส่วนใหญ่จำหน่ายผลผลิตที่ตลาด จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 รองลงมาคือ จำหน่ายที่สหกรณ์ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 และจำหน่ายให้คนกลางในท้องถิ่น จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 26.7 สำหรับเกษตรกรที่ผลิตข้าวใช้สารเคมีส่วนใหญ่จำหน่ายให้คนกลางในท้องถิ่น จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 73.3 และจำหน่ายที่สหกรณ์ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 26.7 จะเห็นได้ว่าเกษตรกรผู้ผลิตข้าวอินทรีย์ส่วนใหญ่จะจำหน่ายผลผลิตที่ตลาด ขณะที่เกษตรกรผู้ผลิตข้าวใช้สารเคมีจะจำหน่ายผลผลิตให้คนกลางในท้องถิ่น โดยเกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม ต้องจำหน่ายผลผลิตที่ได้ให้กับคนกลางในท้องถิ่น ส่งผลให้เกษตรกรไม่มีอำนาจต่อรองด้านราคา และราคา ผลผลิตขึ้นลงไม่แน่นอน ทำให้ราคาจำหน่ายข้าวของเกษตรกรขาดเสถียรภาพ

ตารางที่ 4.17 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลสภาพทั่วไปของเกษตรกร จำแนกตามการกำหนดราคา

สภาพทั่วไปของเกษตรกร	ข้าวอินทรีย์		ข้าวใช้สารเคมี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การกำหนดราคา				
- พ่อค้าคนกลางกำหนดราคา	12	80.0	15	100.0
- สหกรณ์	3	20.0	-	-
รวม	15	100.0	15	100.0

จากตารางที่ 4.17 พบว่าเกษตรกรที่ผลิตข้าวอินทรีย์ส่วนใหญ่ได้รับการกำหนดราคาจากพ่อค้าคนกลาง จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 80.0 และได้รับการกำหนดราคาจากสหกรณ์ จำนวน 3 คน คิดเป็น ร้อยละ 20.0 สำหรับเกษตรกรที่ผลิตข้าวใช้สารเคมีส่วนใหญ่ได้รับการกำหนดราคาจากพ่อค้าคนกลาง จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0 จะเห็นได้ว่าเกษตรกรทั้ง 2 กลุ่มไม่ได้เป็นผู้กำหนดราคาผลผลิตเอง แต่ราคาจะถูกกำหนดจากพ่อค้าคนกลาง

ตารางที่ 4.18 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลสภาพทั่วไปของเกษตรกร จำแนกตามราคาที่ขายได้

สภาพทั่วไปของเกษตรกร	ข้าวอินทรีย์		ข้าวใช้สารเคมี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ราคาที่ขายได้พอใจหรือไม่				
- พอใจ	10	66.7	15	100.0
- ไม่พอใจ	5	33.3	-	-
รวม	15	100.0	15	100.0

จากตารางที่ 4.18 พบว่าเกษตรกรที่ผลิตข้าวอินทรีย์ส่วนใหญ่พอใจราคาที่ขายได้ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 และไม่พอใจราคาที่ขายได้ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 สำหรับเกษตรกรที่ผลิตข้าวใช้สารเคมีส่วนใหญ่พอใจราคาที่ขายได้ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0 จะเห็นได้ว่าจำนวนเกษตรกรผู้ผลิตข้าวใช้สารเคมีพอใจต่อราคาข้าวที่ขายได้มากกว่าจำนวนเกษตรกรผู้ผลิตข้าวอินทรีย์

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในแปลงปลูก

ตารางที่ 4.19 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในแปลงปลูก จำแนกตามลักษณะของน้ำ

ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในแปลงปลูก	ข้าวอินทรีย์		ข้าวใช้สารเคมี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ลักษณะของน้ำ				
- ไส้สะอาด	13	86.6	15	100.0
- ขุ่น	1	6.7	-	-
- ไม่แน่ใจ	1	6.7	-	-
รวม	15	100.0	15	100.0

จากตารางที่ 4.19 พบว่า เกษตรกรที่ผลิตข้าวอินทรีย์มีความคิดเห็นว่าส่วนใหญ่ลักษณะของน้ำใสสะอาด จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 86.6 และมีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะของน้ำขุ่น และไม่แน่ใจ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 สำหรับเกษตรกรที่ผลิตข้าวใช้สารเคมีมีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะของน้ำใสสะอาด จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0

ตารางที่ 4.20 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในแปลงปลูก จำแนกตามจำนวนสัตว์น้ำ

ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในแปลงปลูก	ข้าวอินทรีย์		ข้าวใช้สารเคมี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนสัตว์น้ำ เช่น ปลา กบ เขียด ปู				
- มาก	6	40.0	15	100.0
- ปานกลาง	7	46.7	-	-
- น้อย	2	13.3	-	-
รวม	15	100.0	15	100.0

จากตารางที่ 4.20 พบว่าเกษตรกรที่ผลิตข้าวอินทรีย์มีความคิดเห็นว่าคุณภาพดินดีมีสัดส่วนน้ำปริมาณปานกลาง จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 46.7 รองลงมาคือ มีความคิดเห็นว่าคุณภาพดินดีมีสัดส่วนน้ำปริมาณมาก จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 และมีความคิดเห็นว่าคุณภาพดินดีมีสัดส่วนน้ำปริมาณน้อย จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3 สำหรับเกษตรกรที่ผลิตข้าวใช้สารเคมีมีความคิดเห็นว่าคุณภาพดินดีมีสัดส่วนน้ำปริมาณมาก จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0

ตารางที่ 4.21 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในแปลงปลูก จำแนกตามลักษณะทางกายภาพของดิน

ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในแปลงปลูก	ข้าวอินทรีย์		ข้าวใช้สารเคมี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ลักษณะทางกายภาพของดิน				
- ดินชั้น	7	46.7	-	-
- เหมือนเดิม	7	46.7	15	100.0
- เลวลง	1	6.6	-	-
รวม	15	100.0	15	100.0

จากตารางที่ 4. 21 พบว่าเกษตรกรที่ผลิตข้าวอินทรีย์มีความคิดเห็นว่าคุณภาพดินดีมีลักษณะทางกายภาพของดินดีชั้น และเหมือนเดิม จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 46.7 และมีความคิดเห็นว่าคุณภาพดินดีมีลักษณะทางกายภาพของดินเลวลง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 6.6 สำหรับเกษตรกรที่ผลิตข้าวใช้สารเคมีมีความคิดเห็นว่าคุณภาพดินดีมีลักษณะทางกายภาพของดินเหมือนเดิม จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0

ตารางที่ 4.22 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในแปลงปลูก จำแนกตามพืชน้ำในนาข้าวบริโภคน้ำได้

ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในแปลงปลูก	ข้าวอินทรีย์		ข้าวใช้สารเคมี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
พืชน้ำในนาข้าวบริโภคน้ำได้หรือไม่				
- ได้	14	93.3	15	100.0
- ไม่ได้	1	6.7	-	-
รวม	15	100.0	15	100.0

จากตารางที่ 4.22 พบว่า เกษตรกรที่ผลิตข้าวอินทรีย์มีความคิดเห็นว่าส่วนใหญ่พืชน้ำในนาข้าวบริโภคน้ำได้ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 93.3 และมีความคิดเห็นพืชน้ำในนาข้าวบริโภคน้ำไม่ได้จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 สำหรับเกษตรกรที่ผลิตข้าวใช้สารเคมีมีความคิดเห็นส่วนใหญ่พืชน้ำในนาข้าวบริโภคน้ำได้ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านต้นทุนและผลตอบแทน

การศึกษาต้นทุนการผลิตข้าวอินทรีย์เปรียบเทียบกับการผลิตข้าวใช้สารเคมีในครั้งนี้ พิจารณาถึงต้นทุนทั้งที่เป็นเงินสดและต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสด โดยต้นทุนที่เป็นเงินสด หมายถึง ต้นทุนที่จ่ายไปจริงในการใช้ปัจจัยการผลิตชนิดต่าง ๆ และค่าจ้างแรงงานสำหรับการผลิต ส่วน ต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสด ได้แก่ ค่าใช้จ่ายแรงงานในครอบครัว ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การเกษตร ค่าแรงงานในการลงแขก (ร่วมแรงเพื่อนบ้านมาช่วยกันทำงานเช่นดำนา เกี่ยวข้าว ให้ลู่่วงเร็วขึ้น โดยไม่รับค่าจ้าง และผลัดเปลี่ยนช่วยกันไปตามความจำเป็นของแต่ละบ้าน) ค่าวัสดุการเกษตรที่ ผู้ผลิตไม่ได้จ่ายเงินในการซื้อ เช่น ปุ๋ยคอกของเกษตรกรเอง โดยต้นทุนในการผลิตแบ่งออกเป็น ต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปร

ต้นทุนคงที่ เช่น ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การเกษตร ค่าภาษีที่ดิน ค่าเช่าที่ดินต่อฤดูกาล ผลิตที่เป็นเงินสด และค่าเช่าที่ดินที่ไม่เป็นเงินสด ซึ่งคิดค่าที่ดินที่เป็นของเกษตรกรเอง โดยประเมิน ตามอัตราค่าเช่าที่ดินในท้องถิ่น

ต้นทุนผันแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 เป็นค่าแรงงาน ซึ่ง ประกอบด้วยค่าไถตะ ค่าไถแปรและคราด ค่าปลูก ค่าใส่ปุ๋ย ค่าฉีดยา ค่าเก็บเกี่ยว ค่าขนไปยังฉาง ส่วนที่ 2 เป็นค่าวัสดุการเกษตร ประกอบด้วย ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าปุ๋ย ค่าสารเคมี ค่าสารชีวภาพ ค่า น้ำมันเชื้อเพลิง และอื่น ๆ เช่น กระสอบ ส่วนที่ 3 ประกอบด้วย ค่าซ่อมแซมเครื่องมืออุปกรณ์ การเกษตร และค่าเสียโอกาสที่เป็นเงินสด ซึ่งคิดอัตราร้อยละ 1.25 บาท ต่อปี (คิดตามอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำปีที่ทำการศึกษา)

การศึกษาด้านผลตอบแทนจากการผลิตข้าวอินทรีย์เปรียบเทียบกับการผลิตข้าวใช้ สารเคมี จะพิจารณาจากรายทั้งหมดที่เกษตรกรได้รับเฉลี่ยต่อไร่ รายได้สุทธิเฉลี่ยต่อไร่ รายได้สุทธิ เหนือต้นทุนผันแปร ที่เป็นเงินสดเฉลี่ยต่อไร่ และกำไรสุทธิเฉลี่ยต่อไร่

ตารางที่ 4.23 ต้นทุนการผลิตข้าวอินทรีย์ของเกษตรกรในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

รายการ	ข้าวอินทรีย์(บาท)		รวม (บาท/ไร่)	ร้อยละ
	เป็นเงินสด	ไม่เป็น เงินสด		
ต้นทุนผันแปรทั้งหมด	2,356.94	254.30	2,611.24	70.23
1. ค่าแรงงาน	660.54	171.73	832.27	22.38
ค่าไถตะ	14.95	24.15	166.10	4.47
ค่าไถแปรและคราด	10.77	36.72	47.49	1.28
ค่าปลูก	29.48	28.67	58.15	1.56
ค่าแรงงานใส่ปุ๋ย	35.61	62.47	98.08	2.64
ค่าแรงงานฉีดพ่นสาร	52.82	8.25	61.07	1.64
ค่าแรงงานเก็บเกี่ยว	275.68	16.47	287.15	7.72
ค่าขนส่ง	114.23	0	114.23	3.07
2. ค่าวัสดุ	1,519.74	61.37	1,581.11	42.53
ค่าเมล็ดพันธุ์	397.80	61.37	459.17	12.35
ค่าปุ๋ยคอก/ชีวภาพ	512.30	0	512.30	13.78
ค่าสารกำจัดแมลงและวัชพืช	110.52	0	110.52	2.97
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	435.69	0	435.69	11.72
อื่น ๆ	63.43	0	63.43	1.71
3. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	176.66	21.20	197.86	5.32
ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร	176.66	0	176.66	4.75
ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน	0	21.20	21.20	0.57
ต้นทุนคงที่ทั้งหมด	609.15	497.70	1,106.85	29.77
ค่าใช้ที่ดิน	608.65	80.48	689.13	18.54
ค่าภาษีที่ดิน	0.50	0	0.50	0.01
ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การเกษตร	0	417.22	417.22	11.22
รวมต้นทุนทั้งหมด	2,966.10	752.00	3,718.10	100.00

ตารางที่ 4.24 ต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตข้าวอินทรีย์เฉลี่ยต่อไร่ของเกษตรกร
ในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

รายการ	จำนวน
ต้นทุนทั้งหมด (บาท/ไร่)	3,718.10
ต้นทุนผันแปรทั้งหมด(บาท/ไร่)	2,611.24
ต้นทุนคงที่ทั้งหมด(บาท/ไร่)	1,106.85
ต้นทุนผันแปรที่เงินสด(บาท/ไร่)	2,356.94
ผลผลิต(กก./ไร่)	761.97
ต้นทุนผันแปร(บาท/กก.)	3.43
ราคาที่เกษตรกรขายได้(บาท/กก.)	10.96
รายได้ทั้งหมด(บาท/ไร่)	8,350.20
รายได้สุทธิ(บาท/ไร่)	5,738.76
กำไรสุทธิ(บาท/ไร่)	4,631.90
รายได้สุทธิเหนือต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสด(บาท/ไร่)	5,993.10
กำไรสุทธิ(บาท/กก.)	6.08

ต้นทุนของการผลิตข้าวอินทรีย์

จากการศึกษาต้นทุนการผลิตข้าวอินทรีย์ของเกษตรกร ในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ปีการเพาะปลูก 2551 พบว่าเกษตรกรมีต้นทุนรวมเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 3,718.10 บาท ประกอบด้วยต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 752.00 บาท และต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 2,966.10 บาท ถ้าพิจารณาการผลิตข้าวอินทรีย์ตามลักษณะต้นทุนการผลิตพบว่า ต้นทุนส่วนใหญ่คือ ต้นทุนผันแปร คิดเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 2,611.24 บาท คิดเป็นร้อยละ 70.23 ของต้นทุนทั้งหมด จะเห็นได้ว่าต้นทุนผันแปรในการผลิตของเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นค่าวัสดุการเกษตรคิดเป็นร้อยละ 42.53 ของต้นทุนทั้งหมด รองลงมา คือ ค่าแรงงาน คิดเป็นร้อยละ 22.38 ของต้นทุนทั้งหมด ส่วนที่เหลือเป็นค่าใช้จ่ายอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 5.32 ของต้นทุนทั้งหมด

ต้นทุนคงที่ของการผลิตข้าวอินทรีย์เฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 1,106.85 บาท คิด เป็นร้อยละ 29.77 ของต้นทุนทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วยค่าใช้ที่ดินซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 18.54 ของต้นทุนทั้งหมด รองลงมาคือค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การเกษตรและค่าภาษีที่ดิน คิดเป็นร้อยละ 11.22 และ 0.01 ของต้นทุนทั้งหมด ตามลำดับ

ผลตอบแทนจากการผลิตข้าวอินทรีย์

สำหรับผลตอบแทนจากการผลิตข้าวอินทรีย์ของเกษตรกรอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ปีการเพาะปลูก 2551 พบว่าเกษตรกรได้รับผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 761.97 กิโลกรัม ในขณะที่เกษตรกรจำหน่ายผลผลิตในนาได้ในราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 10.96 บาท ทำให้รายได้เฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 8,350.20 บาท มีรายได้สุทธิเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 5,738.96 บาท และรายได้สุทธิเหนือต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสดเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 5,993.06 บาท แต่เนื่องจากเกษตรกรมีต้นทุนทั้งหมดต่อไร่เท่ากับ 3,718.10 บาท เมื่อนำรายได้เฉลี่ยของเกษตรกรมาหาผลกำไรสุทธิ ทำให้เกษตรกรมีกำไรสุทธิเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 6.08 บาท ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. รายได้ทั้งหมดเฉลี่ยต่อไร่ หาได้จาก

$$= \text{ราคาที่เกษตรกรจำหน่ายได้} \times \text{ผลผลิต}$$

$$= 10.96 \times 761.97 = 8,350.20 \text{ บาท}$$
2. รายได้สุทธิเฉลี่ยต่อไร่ หาได้จาก

$$= \text{รายได้ทั้งหมด} - \text{ต้นทุนผันแปรทั้งหมด}$$

$$= 8,350.20 - 2,611.24 = 5,738.96 \text{ บาท}$$
3. รายได้สุทธิเหนือต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสดเฉลี่ยต่อไร่ หาได้จาก

$$= \text{รายได้ทั้งหมด} - \text{ต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสด}$$

$$= 8,350.20 - 2,356.94 = 5,993.06 \text{ บาท}$$
4. กำไรสุทธิเฉลี่ยต่อไร่ หาได้จาก

$$= \text{รายได้ทั้งหมด} - \text{ต้นทุนทั้งหมด}$$

$$= 8,350.20 - 3,718.10 = 4,631.90 \text{ บาท}$$

ตารางที่ 4.25 ต้นทุนการผลิตข้าวใช้สารเคมีเฉลี่ยต่อไร่ของเกษตรกรในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

รายการ	ข้าวอินทรีย์(บาท)		รวม (บาท/ไร่)	ร้อยละ
	เป็นเงินสด	ไม่เป็น เงินสด		
ต้นทุนผันแปรทั้งหมด	3,530.50	91.35	3,621.85	79.88
1. ค่าแรงงาน	1,041.47	47.22	1,088.69	24.01
ค่าไถตะ	138.99	6.75	145.74	3.21
ค่าไถแปรและคราด	277.98	6.75	284.73	6.28
ค่าปลูก	43.45	7.54	50.99	1.12
ค่าแรงงานใส่ปุ๋ย	45.73	7.54	53.27	1.18
ค่าแรงงานฉีดพ่นสาร	50.79	3.77	54.56	1.20
ค่าแรงงานเก็บเกี่ยว	381.35	14.88	396.23	8.74
ค่าขนส่ง	103.17	0	103.17	2.28
2. ค่าวัสดุ	2,350.14	0	2,350.14	51.83
ค่าเมล็ดพันธุ์	408.83	0	408.83	9.02
ค่าปุ๋ยเคมี	1,220.50	0	1,220.50	26.92
ค่าสารกำจัดแมลงและวัชพืช	72.65	0	72.65	1.60
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	648.16	0	648.16	14.29
3. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	138.89	44.13	183.02	4.04
ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร	138.89	0	138.89	3.06
ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน	0	44.13	44.13	0.98
ต้นทุนคงที่ทั้งหมด	308.12	604.11	912.23	20.12
ค่าใช้ที่ดิน	301.47	531.75	833.32	18.38
ค่าภาษีที่ดิน	6.65	0	6.65	0.15
ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การเกษตร	0	72.36	72.36	1.59
รวมต้นทุนทั้งหมด	3,838.62	695.46	4,534.08	100.00

ตารางที่ 4.26 ต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตข้าวใช้สารเคมีเฉลี่ยต่อไร่ของเกษตรกร
ในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

รายการ	จำนวน
ต้นทุนทั้งหมด (บาท/ไร่)	4,534.08
ต้นทุนผันแปรทั้งหมด(บาท/ไร่)	3,621.85
ต้นทุนคงที่ทั้งหมด(บาท/ไร่)	912.23
ต้นทุนผันแปรที่เงินสด(บาท/ไร่)	3,530.50
ผลผลิต(กก./ไร่)	890.87
ต้นทุนผันแปร(บาท/กก.)	4.07
ราคาที่เกษตรกรขายได้(บาท/กก.)	10.90
รายได้ทั้งหมด(บาท/ไร่)	9,710.52
รายได้สุทธิ(บาท/ไร่)	6,088.67
กำไรสุทธิ(บาท/ไร่)	5,176.44
รายได้สุทธิเหนือต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสด(บาท/ไร่)	6,180.02
กำไรสุทธิ(บาท/กก.)	5.81

ต้นทุนของการผลิตข้าวใช้สารเคมี

ต้นทุนจากการผลิตข้าวใช้สารเคมีของเกษตรกรในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ปีเพาะปลูก 2551 พบว่าเกษตรกรมีต้นทุนรวมเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 4,534.08 บาท ประกอบด้วยต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 3,838.62 บาท และต้นทุนที่เป็นเงินสดเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 695.46 บาท และเมื่อพิจารณาการผลิตข้าวใช้สารเคมีตามลักษณะต้นทุนการผลิต พบว่า ต้นทุนส่วนใหญ่คือต้นทุนผันแปร คิดเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 3,621.85 บาท คิดเป็นร้อยละ 79.88 ของต้นทุนทั้งหมด จะเห็นได้ว่าต้นทุนผันแปรในการผลิตของเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นค่าวัสดุการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 51.83 ของต้นทุนทั้งหมด รองลงมาคือค่าแรงงาน คิดเป็น ร้อยละ 24.01 ของต้นทุนทั้งหมด และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 4.04 ของต้นทุนทั้งหมด

ต้นทุนคงที่ของเกษตรกรที่ผลิตข้าวใช้สารเคมีเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 912.23 บาทคิดเป็นร้อยละ 20.12 ของต้นทุนทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วยค่าใช้ที่ดินซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ คิดเป็น ร้อยละ 18.38 ของต้นทุนทั้งหมด รองลงมาคือค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การเกษตร และค่าภาษีที่ดิน คิดเป็นร้อยละ 1.59 และ 0.15 ของต้นทุนทั้งหมด ตามลำดับ

ผลตอบแทนจากการผลิตข้าวใช้สารเคมี

ผลตอบแทนในการลงทุนผลิตข้าวใช้สารเคมีของเกษตรกรในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ปีการเพาะปลูก 2551 พบว่าเกษตรกรได้รับผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 890.87 กิโลกรัม ในขณะที่เกษตรกรขายผลผลิตในไร่นาได้ในราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 10.90 บาท ทำให้มีรายได้เฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 6,088.67 บาท มีรายได้สุทธิเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 5,176.44 บาท และมีรายได้สุทธิเหนือต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสดเฉลี่ยไร่ละ 6,180.2 บาท แต่เนื่องจากเกษตรกรมีต้นทุนทั้งหมดต่อไร่เท่ากับ 4,534.08 บาท เมื่อนำรายได้เฉลี่ยของเกษตรกรมาหาผลกำไรสุทธิทำให้เกษตรกรมีกำไรสุทธิต่อไร่เท่ากับ 5.81 บาท ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. รายได้ทั้งหมดเฉลี่ยต่อไร่ หาได้จาก

$$= \text{ราคาที่เกษตรกรจำหน่ายได้} \times \text{ผลผลิต}$$

$$= 10.90 \times 890.97 = 9,710.52 \text{ บาท}$$
2. รายได้สุทธิเฉลี่ยต่อไร่ หาได้จาก

$$= \text{รายได้ทั้งหมด} - \text{ต้นทุนผันแปรทั้งหมด}$$

$$= 9,710.52 - 3,621.85 = 6,088.67 \text{ บาท}$$
3. รายได้สุทธิเหนือต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสดเฉลี่ยต่อไร่ หาได้จาก

$$= \text{รายได้ทั้งหมด} - \text{ต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสด}$$

$$= 9,710.52 - 3,530.50 = 6,180.02 \text{ บาท}$$
4. กำไรสุทธิเฉลี่ยต่อไร่ หาได้จาก

$$= \text{รายได้ทั้งหมด} - \text{ต้นทุนทั้งหมด}$$

$$= 9,710.52 - 4,534.08 = 5,176.44 \text{ บาท}$$

ตารางที่ 4.27 เปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตข้าวอินทรีย์และข้าวใช้สารเคมีเฉลี่ยต่อไร่ของเกษตรกร ในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

รายการ	ข้าวอินทรีย์	มากกว่า หรือ น้อยกว่า	ข้าวใช้สารเคมี	ผลต่าง
ต้นทุนทั้งหมด (บาท/ไร่)	3,718.10	น้อยกว่า	4,534.08	815.98
ต้นทุนผันแปรทั้งหมด(บาท/ไร่)	2,611.24	น้อยกว่า	3,621.85	1,010.61
ต้นทุนคงที่ทั้งหมด(บาท/ไร่)	1,106.85	น้อยกว่า	912.23	194.62
ต้นทุนผันแปรที่เงินสด(บาท/ไร่)	2,356.94	น้อยกว่า	3,530.50	1,173.56
ผลผลิต(กก./ไร่)	761.97	น้อยกว่า	890.87	128.90
ต้นทุนผันแปร(บาท/กก.)	3.43	น้อยกว่า	4.07	0.64
ราคาที่เกษตรกรขายได้(บาท/กก.)	10.96	มากกว่า	10.90	0.06
รายได้ทั้งหมด(บาท/ไร่)	8,350.20	น้อยกว่า	9,710.52	1,360.32
รายได้สุทธิ(บาท/ไร่)	5,738.76	น้อยกว่า	6,088.67	349.91
กำไรสุทธิ(บาท/ไร่)	4,631.90	น้อยกว่า	5,176.44	544.54
รายได้สุทธิเหนือต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสด(บาท/ไร่)	5,993.06	น้อยกว่า	6,180.02	186.96
กำไรสุทธิ(บาท/กก.)	6.08	มากกว่า	5.81	0.27

เปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตข้าวอินทรีย์และการผลิตข้าวใช้สารเคมี

เมื่อเปรียบเทียบต้นทุนจากการผลิตข้าวอินทรีย์และข้าวใช้สารเคมีของเกษตรกรในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี พบว่า เกษตรกรที่ทำการผลิตข้าวอินทรีย์มีต้นทุนทั้งหมดต่ำกว่าเกษตรกรที่ผลิตข้าวใช้สารเคมีเฉลี่ยไร่ละ 815.98 บาท มีต้นทุนผันแปรเฉลี่ยต่อไร่ต่ำกว่าเกษตรกรที่ผลิตข้าวใช้สารเคมีเฉลี่ยไร่ละ 1,010.61 บาท และมีต้นทุนผันแปรที่เป็นตัวเงินสดต่ำกว่าเกษตรกรที่ปลูกข้าวใช้สารเคมีเฉลี่ยไร่ละ 1,173.56 บาท

ส่วนการเปรียบเทียบผลตอบแทนจากการผลิตข้าวอินทรีย์และการผลิตข้าวใช้สารเคมีของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรที่ผลิตข้าวอินทรีย์ได้รับผลผลิตต่ำกว่าเกษตรกรที่ผลิตข้าวใช้สารเคมีเฉลี่ยไร่ละ 128.90 กิโลกรัม เกษตรกรที่ผลิตข้าวอินทรีย์จำหน่ายได้ในราคาสูงกว่าเกษตรกรที่ผลิตข้าวใช้สารเคมีเฉลี่ยกิโลกรัมละ 0.06 บาท แต่เนื่องจากเกษตรกรที่ผลิตข้าวอินทรีย์ได้รับผลผลิต

ต่อไร่ต่ำกว่าเกษตรกรที่ผลิตข้าวใช้สารเคมี ทำให้เกษตรกรที่ทำการผลิตข้าวอินทรีย์มีรายได้สุทธิต่ำกว่าเกษตรกรที่ผลิตข้าวใช้สารเคมีเฉลี่ยไร่ละ 349.91 บาท และเมื่อนำรายได้เฉลี่ยของเกษตรกรมาหาผลกำไรสุทธิพบว่า เกษตรกรที่ทำการผลิตข้าวใช้สารเคมีเฉลี่ยไร่ละ 5,176.44 บาท และเกษตรกรที่ผลิตข้าวอินทรีย์มีรายได้สุทธิเหนือต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสดต่ำกว่าเกษตรกรที่ผลิตข้าวใช้สารเคมีเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 186.96 บาท

ผลการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน

การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนของการผลิตข้าวอินทรีย์และข้าวใช้สารเคมีของเกษตรกรในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ซึ่งจะพิจารณาจากระดับผลผลิตคุ้มทุน และระดับราคาคู่มทุน ดังนี้

ตารางที่ 4.28 จุดคุ้มทุนจากการผลิตข้าวอินทรีย์ของเกษตรกรในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

รายการ	จำนวน
ต้นทุนทั้งหมด (บาท/ไร่)	3,718.10
ต้นทุนคงที่ทั้งหมด(บาท/ไร่)	1,106.85
ราคาขาย (บาท/กก.๑)	10.96
ต้นทุนผันแปร(บาท/กก.)	3.43
ผลผลิต(บาท/ไร่)	761.97
ระดับผลผลิตคุ้มทุน(กก./ไร่)	146.99
ระดับราคาคู่มทุน (บาท/กก.)	4.88

จุดคุ้มทุนของการผลิตข้าวอินทรีย์

สำหรับระดับผลผลิตคุ้มทุนของเกษตรกรผู้ผลิตข้าวอินทรีย์พบว่า มีระดับผลผลิตคุ้มทุนเฉลี่ยไร่ละ กิโลกรัม และระดับราคาคู่มทุนเฉลี่ยกิโลกรัมละ บาท ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ระดับผลผลิตคุ้มทุนเฉลี่ยต่อไร่ หาได้จาก

$$= \frac{\text{ต้นทุนคงที่ทั้งหมด (บาท/ไร่)}}{\text{ราคาขาย(บาท/กก.) - ต้นทุนผันแปร (บาท/กก.)}}$$

$$= \frac{1,106.85}{10.96-3.43}$$

$$\text{ระดับผลผลิตคุ้มทุน} = 146.99 \text{ กก./ไร่}$$

2. ระดับราคาคุ้มทุนเฉลี่ยต่อไร่ หาได้จาก

$$= \frac{\text{ต้นทุนทั้งหมด(บาท/ไร่)}}{\text{ผลผลิต(กก./ไร่)}}$$

$$= \frac{3,718.10}{761.97}$$

$$\text{ระดับราคาคุ้มทุน} = 4.88 \text{ บาท/กก.}$$

ตารางที่ 4.29 จุดคุ้มทุนจากการผลิตข้าวใช้สารเคมีของเกษตรกรในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

รายการ	จำนวน
ต้นทุนทั้งหมด (บาท/ไร่)	4,534.08
ต้นทุนคงที่ทั้งหมด(บาท/ไร่)	912.23
ราคาขาย (บาท/กก.)	10.90
ต้นทุนผันแปร(บาท/กก.)	4.07
ผลผลิต(บาท/ไร่)	890.87
ระดับผลผลิตคุ้มทุน(กก./ไร่)	133.56
ระดับราคาคุ้มทุน (บาท/กก.)	5.09

จุดคุ้มทุนของการผลิตข้าวใช้สารเคมี

สำหรับระดับผลผลิตคุ้มทุนของเกษตรกรผู้ผลิตข้าวใช้สารเคมี พบว่า มีระดับผลผลิตคุ้มทุนเฉลี่ยไร่ละ 133.56 กิโลกรัม และระดับราคาคุ้มทุนเฉลี่ยกิโลกรัมละ 5.09 บาท ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ระดับผลผลิตกุ่มทูนเฉลี่ยต่อไร่ หาได้จาก

$$= \frac{\text{ต้นทุนคงที่ทั้งหมด (บาท/ไร่)}}{\text{ราคาขาย(บาท/กก.) - ต้นทุนผันแปร (บาท/กก.)}}$$

$$= \frac{912.23}{10.90-4.07}$$

ระดับผลผลิตกุ่มทูน = 133.56 กก./ไร่

2. ระดับราคากุ่มทูนเฉลี่ยต่อไร่ หาได้จาก

$$= \frac{\text{ต้นทุนทั้งหมด(บาท/ไร่)}}{\text{ผลผลิต(กก./ไร่)}}$$

$$= \frac{4,534.08}{890.87}$$

ระดับราคากุ่มทูน = 5.09 บาท/กก.

ตารางที่ 4.30 เปรียบเทียบจุดคุ้มทุนจากการผลิตข้าวอินทรีย์และข้าวใช้สารเคมีของเกษตรกรใน
อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

รายการ	ข้าวอินทรีย์	ข้าวใช้สารเคมี	ผลต่าง
ระดับผลผลิตคุ้มทุน(กก./ไร่)	146.99	133.56	13.43
ระดับราคาคุ้มทุน(บาท/กก.)	4.88	5.09	0.21

เปรียบเทียบจุดคุ้มทุนของการผลิตข้าวอินทรีย์และข้าวใช้สารเคมี

จากตารางที่ 30 เมื่อเปรียบเทียบระดับผลผลิตคุ้มทุนของเกษตรกรผู้ผลิตข้าวอินทรีย์และเกษตรกรที่ผลิตข้าวใช้สารเคมี พบว่าเกษตรกรผู้ผลิตข้าวอินทรีย์มีระดับผลผลิตคุ้มทุนสูงกว่าเกษตรกรที่ผลิตข้าวใช้สารเคมีเฉลี่ยไร่ละ 13.43 กิโลกรัม และเกษตรกรที่ผลิตข้าวอินทรีย์มีระดับราคาคุ้มทุนที่ต่ำกว่าเกษตรกรที่ผลิตข้าวใช้สารเคมีเฉลี่ยกิโลกรัมละ 0.21 บาท